

ІНФОРМАЦІЙНА БЕЗПЕКА УКРАЇНИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

У статті розкриваються основні поняття інформаційної безпеки держави, особливості впливу процесів глобалізації на інформатизацію суспільства в сучасних умовах. Проводиться аналіз сучасних характеристик конфліктів та загроз інформаційної безпеки України в умовах глобальної інформатизації і розвитку Інтернету. Досліджується роль і місце інформації, як стратегічного, глобального, невичерпного ресурсу людства в сучасному світі.

Ключові слова: глобалізація, національна безпека, інформаційна безпека, інформація, інформаційний простір, інформаційна сфера України, інформаційне протистояння, інформаційна зброя, інформаційна війна, інформаційні комунікації, сучасні характеристики конфліктів і загроз в інформаційній сфері, інформаційно-комунікативні технології, інформаційно-психологічна війна.

В статье раскрываются основные понятия информационной безопасности государства, особенности влияния процессов глобализации на информатизацию общества в современных условиях. Проводится анализ современных характеристик конфликтов и угроз информационной безопасности Украины в условиях глобальной информатизации и развития Интернета. Исследуется роль и место информации, как стратегического, глобального, неисчерпаемого ресурса человечества в современном мире.

Ключевые слова: глобализация, национальная безопасность, информационная безопасность, информация, информационное пространство, информационная сфера Украины, информационное противостояние, информационное оружие, информационная война, информационные коммуникации, современные характеристики конфликтов и угроз в информационной сфере, информационно-коммуникативные технологии, информационно-психологическая война.

The article describes the basic concepts of information security, especially the influence of globalization on the informatization of society in the modern world. The analysis of the characteristics of contemporary conflicts and threats to the information security of Ukraine in the global information and Internet development. Examines the role and place of information as a strategic, global, inexhaustible resource of humanity in the modern world.

Keywords: globalization, national security, information security, information, information space, information sphere in Ukraine, information confrontation, information weapons, information warfare, information communications, modern characteristics of conflicts and threats in the information sphere, information and communication technology, information and psychological warfare.

Вступ. Сучасні процеси трансформації міжнародних відносин і геополітичного мислення суттєво впливають на формування нових підходів до національної безпеки, як однієї з центральних проблем геополітики держави. З переходом до постіндустріального суспільства значно посилюється роль таких невоєнних чинників національної безпеки, як стан її інформаційних систем, розвиненість стратегічно важливих галузей науки, загальний культурно-освітній рівень населення, міра його соціальної захищеності тощо. Сучасне суспільство – це цивілізація, в основі розвитку і існування якої лежить особлива нематеріальна субстанція, що умовно іменується “інформацією”, яка має властивість взаємодії, як з духовним, так і з матеріальним світом людини.

Нині, головний ефект глобалізації, що відчувається, – стискування навколишнього світу в просторі та часі. Світ стає суб’єктивно “меншим”, доступнішим, процеси в ньому протікають швидше і більш того – вони відбуваються одночасно, технічні засоби дозволяють дізнаватися про події за допомогою обміну інформацією в будь-якому кутку практично в режимі реального часу. Інформація перетворилася з абстрактного поняття в один із найкоштовніших об’єктів Всесвіту. А розвиток усіх значимих подій в науці, комерції, соціумі пов’язаний саме з процесами виробництва і володіння інформацією.

У своїй книзі “Мистецтво війни” великий китайський стратег і мислитель Сунь-Цзи писав: “Щоб бути невідомим для супротивника, треба всіма можливими способами шукати й добувати інформацію про нього” [1]. Мислитель розвинув теорію, що для безпеки держави необхідно мати таку розвідувальну систему, яка б давала інформацію як про друзів, так і про ворогів. Його цілісний підхід до ведення війни глибоко аналітичний, вимагає ретельної підготовки і формулювання загальної стратегії перед початком військової кампанії.

Найвища мета мистецтва полководця полягає в досягненні перемоги без застосування військової сили.

Постановка проблеми.

Інформація як стратегічний, глобальний ресурс людства в сучасному світі. В XXI ст. на основі досягнень науково-технічного прогресу в інформаційній сфері відбувається прискорення руху до нової постіндустріальної фази розвитку людства – інформаційного суспільства, в якому інформація стає одним з найцінніших компонентів національного надбання і найважливішим політико-економічним і військовим ресурсом.

В сучасних умовах на усіх рівнях – ідеології, релігії, історії, освіти, символів ведуться інформаційні війни. Виходячи зі змісту і ролі інформації американський дослідник М. Маклуен вивів тезу, яка звучить так: “Істинно тотальна війна – це війна за допомогою інформації”. А, боротьба в інформаційній сфері має таку ж мету, що і збройні конфлікти, економічна експансія та інші види агресивних впливів. Новою метою часто стає розум людини, і конфлікти можуть вирішуватися не силовими методами, а за допомогою застосування тих чи інших інформаційних технологій. Сьогодні гостро постає питання забезпечення інформаційної безпеки. Тому основними напрямками державної інформаційної політики є:

- забезпечення інформаційної безпеки України;

- сприяння міжнародній співпраці в інформаційній сфері та входженню України до світового інформаційного простору тощо [2].

Сучасне впровадження новітніх інформаційних технологій посилює важливість однієї з основних складових системи національної безпеки – інформаційної безпеки, для забезпечення якої необхідний системний комплексний підхід. Проблеми інформаційної безпеки в умовах глобальної інформатизації і розвитку Інтернету набувають стратегічного значення.

Одне із головних завдань сучасної держави – гарантування інформаційної безпеки особистості, яка характеризується захищеністю її психіки та свідомості від небезпечних інформаційних впливів: маніпулювання, дезінформації, спонукування до образ тощо [3].

Найбільш важливими видами інформації, яких стосується проблема інформаційної безпеки є: стратегічна, політична, соціально-економічна, воєнна, наукова інформація. Наприклад, у військовій сфері результат збройної боротьби в більшій мірі залежить від якості інформації, що видобувається, та рівня розвитку інформаційних технологій, на яких засновуються системи розвідки, радіоелектронної боротьби, управління військами і високоточною зброєю.

Сьогодні сучасні засоби комунікації у поєднанні з науковими методами (контент-аналіз, соціометрія) надають науковому співтовариству інструменти, якими воно раніше не володіло. Ключова роль застосування технологій масових маніпуляцій зі свідомістю населення країни, “ненасильницької зміни режиму” тощо, відведена ЗМІ і мережі Інтернет.

Закон України “Про основи національної безпеки України” визначає основні засади державної політики, спрямованої на захист національних інтересів і гарантування в Україні безпеки особи, суспільства і держави від зовнішніх і внутрішніх загроз в усіх сферах життєдіяльності. Однією з таких сфер є інформаційне середовище. Під інформаційним середовищем розуміють сферу діяльності суб’єктів інформаційних відносин, пов’язану зі створенням, пошуком, обробкою, поширенням і споживанням інформації. Інформація перетворилася на глобальний, невичерпний ресурс людства. Основними властивостями інформації є: конфіденційність, цілісність, доступність.

Володіння інформаційними ресурсами у війнах майбутнього стане таким же неодмінним атрибутом, як в минулих війнах володіння силами і засобами, озброєнням, боєприпасами, транспортом тощо, а виграш в інформаційному протистоянні може сприяти досягненню стратегічних цілей. Тому перед державою постає актуальна задача по забезпеченню своєї інформаційної безпеки як однієї з основних складових сфери національної безпеки.

Аналіз останніх досліджень та публікацій.

Інформаційна безпека як невід’ємна складова національної безпеки держави в сучасних умовах. В сучасних умовах рівень розвитку та безпека інформаційного простору країни є системоутворюючими факторами у забезпеченні безпеки, що активно впливають на стан політичної, економічної, воєнної, інформаційної та інших складових національної безпеки держави. Тенденція забезпечення національної безпеки та її складових враховується провідними державами світу та оборонними блоками при модернізації власних стратегій, але назва документів, що розкривають зміст концепції національної безпеки, у державах різний. Зокрема, в США – це “Стратегія національної безпеки”, Канаді – “Політика національної безпеки”, Італії – “Стратегічна концепція національної оборони”, Великобританії, Китаї та низці інших країн подібними документами є так звані “Білі книги”. В Україні – “Біла книга”, нова редакція від 8 червня 2012 року № 389/2012 “Стратегія національної безпеки України “Україна у світі, що змінюється” [4], і № 390/2012 “Військова доктрина України” [5].

Внутрішніми і зовнішніми аспектами національної безпеки є інформаційна безпека, яка покликана надійно захищати культурне надбання країни, інтелектуальну власність господарюючих суб’єктів і громадян, а також спеціальні відомості, що становлять державну і професійну таємницю. Тому розвиток будь-якої держави як суверенної, демократичної, правової та економічно стабільної можливий лише за умови забезпечення інформаційної безпеки всіх суб’єктів інформаційних відносин.

Інформаційна безпека є невід’ємною складовою кожної зі сфер забезпечення національної безпеки. Водночас інформаційна безпека є важливою самостійною сферою забезпечення національної безпеки [6].

Основними напрямками державної політики з питань національної безпеки України в інформаційній сфері є:

- забезпечення інформаційного суверенітету України;

- вдосконалення державного регулювання розвитку інформаційної сфери шляхом створення нормативно-правових та економічних передумов для розвитку національної інформаційної інфраструктури та ресурсів, впровадження новітніх технологій у цій сфері, наповнення внутрішнього та світового інформаційного простору достовірною інформацією про Україну;

- вжиття комплексних заходів щодо захисту національного інформаційного простору та протидії монополізації інформаційної сфери України та інші [7].

Інформаційна безпека в XXI столітті виходить на перше місце в системі національної безпеки держави, тому лише та держава може розраховувати на лідерство в економічній, військово-політичній та інших сферах, мати стратегічну і тактичну перевагу, гнучкіше регулювати економічні витрати на розвиток озброєнь і військової техніки, підтримувати перевагу з ряду передових технологій, яка має перевагу в засобах інформації та інформаційної боротьби.

Історія останніх десятиліть показує, що розгромити потужну державу, її економіку, її військово-промисловий комплекс, усі її найважливіші структури можна не лише застосуванням військової сили, але й за допомогою так званої квазізброї, до якої відноситься інформаційний вплив, економічна блокада, валютно-фінансова провокація тощо. Інформаційна зброя часто виявляється ефективнішою, ніж інші види дій.

У військовій справі сьогодні настає новий етап розвитку, а саме:

- ефективність сучасних засобів поразки все більше визначається не стільки вогневою міццю, скільки ступенем інформаційного забезпечення;

- перевага в ступені інформованості стає неодмінною умовою перемоги в війні, що переконливо доводить досвід збройних конфліктів і локальних війн сучасності;

- зростання ролі інформаційної боротьби стирає межу між війною і миром тощо.

Володіння сучасною, ефективною інформаційною зброєю і засобами захисту від неї в XXI столітті стають однією з головних умов забезпечення інформаційної безпеки як невід’ємної складової системи національної безпеки держави.

Виклад основного матеріалу.

Сучасний стан інформаційної безпеки України: конфлікти, загрози. Інформаційний ресурс держави належить до стратегічних ресурсів, тому що в інформаційній інфраструктурі певною мірою задіяні людські, фінансові чи матеріальні ресурси, які за своїми обсягами наближаються до окремих галузей економіки. Незрівнянно зростає

значущість інформації, з погляду забезпечення її безпеки, зростає вразливість суспільства, що пов'язана з втратою або недоотриманням інформації. З врахуванням проникнення інформаційних технологій в усі найважливіші сфери життя суспільства, необхідно передбачити перехід від принципу забезпечення безпеки інформації до принципу забезпечення інформаційної безпеки.

Інформаційна безпека України – передбачений Конституцією захист політичних, державних, громадських інтересів країни, загальнолюдських і національних цінностей. У першій частині статті 17 Конституції України забезпечення інформаційної безпеки України проголошено “справою всього українського народу” [8].

Ефективність системи забезпечення інформаційної безпеки держави стає вирішальним чинником в політиці будь-якого суб'єкта геополітичної конкуренції. Неefективність системи інформаційної безпеки може стати чинником, здатним привести до великомасштабних аварій і катастроф, наслідки яких можуть викликати, зокрема, дезорганізацію державного управління, крах національної фінансової системи тощо.

Інформаційна безпека – стан захищеності життєво важливих інтересів людини, суспільства і держави, при якому запобігається нанесення шкоди через: неповноту, невчасність та невірогідність інформації, що використовується; негативний інформаційний вплив; негативні наслідки застосування інформаційних технологій; несанкціоноване поширення, використання, порушення цілісності, конфіденційності та доступності інформації.

Основними напрямками забезпечення інформаційної безпеки є:

- у сфері міжнародної співпраці – інтеграція в міжнародну систему забезпечення інформаційної безпеки і співпраця по запобіганню протиправних дій в інформаційній сфері;

- у сфері оборони – вдосконалення системи моніторингу загроз та їх джерел, своєчасне інформування відповідних суб'єктів влади про стан інформаційного ресурсу і інформаційних систем оборонної сфери; засобів, методів і способів здійснення, спеціальних заходів і заходів інформаційного впливу; системи підбору і спеціальної підготовки користувачів.

В Україні проводиться послідовна робота з розбудови інформаційного суспільства. 29 серпня 2012 року Кабінет Міністрів України схвалив проект Указу Президента України “Про Стратегію розвитку інформаційного суспільства в Україні”. У Стратегії відображені принципи, базові для інформаційного суспільства – це партнерство влади, суспільства і бізнесу, а також відкритість, відповідальність та ефективність самої влади. Реалізуючи Стратегію, Україна стане рівноправним учасником глобального інформаційного суспільства.

В умовах формування глобального інформаційного суспільства в сучасних конфліктах з'явилася нова фаза – інформаційно-психологічна війна, яка займає проміжну сходинку між політичною кризою і фазою збройного зіткнення, будучи при цьому “поворотною точкою” від мирної фази до військової. У цій фазі технології інформаційно-психологічного впливу на політичні (в тому числі, міжнародні) конфлікти стають одним з вирішальних чинників і високоefективних інструментів в діяльності по їх політичному вирішенню [9].

Сучасні характеристики конфліктів є такими:

- інформаційні війни є першою, часто визначальною, стадією конфлікту;

- на зміну конфліктам з протистоянням держав приходять змішані конфлікти (де сторонами виступають не окремі держави, а коаліції держав, воєнно-політичні блоки);

- війни протікають як спецоперації – не проводиться загальна мобілізація, на перше місце виходить значення військово-повітряних сил, розвідки та високоточної зброї;

- воєнним діям властиві динамічність та короткий термін;

- змінюються приводи до війни (відсутність демократії, конфлікти населення з владою тощо);

- держави, які не мають підготовлених до ведення сучасних воєнних дій збройних сил та сучасних систем озброєння втрачають суверенітет, ресурси тощо [10].

Основними шляхами запобігання виникненню воєнних конфліктів є:

- забезпечення інформаційної безпеки;

- зміцнення позитивного іміджу України на міжнародній арені шляхом активізації інформаційно-роз'яснювальної роботи з питань воєнної політики держави тощо [11].

Загрози в інформаційній сфері тісно переплітаються з інформаційною безпекою держави. Аналіз сучасного стану і тенденцій розвитку інформаційного простору України свідчить, що рівень інформаційної безпеки, за окремими показниками, наближається до критично низької межі, за якою може настати втрата демократичних принципів і норм, повернення до авторитаризму, міжнародна ізоляція України.

В сучасних умовах Україні варто зосередитись на двох основних ідеях:

- зробити внутрішній український інформаційний простір сучасним та конкурентоспроможним;

- забезпечити інформаційну присутність держави в світі та просувати позитивний імідж держави за кордоном, а також – що особливо важливо – розробити механізми втілення цього в життя.

Розвиток інформаційного суспільства України та однієї з його складових – електронного урядування, є сучасною глобальною тенденцією, яка веде до істотних змін у суспільних відносинах та економіці країни, що вимагає низки соціально-політичних рішень, які відповідають трансформаціям в усіх сферах життєдіяльності, зокрема, в процесах підготовки та прийняття рішень, в змісті та формах державного управління, в уявленнях про права людини, національну та особисту безпеку, в оцінюванні стратегічних ресурсів. Нині, система електронного урядування і система інформаційної безпеки держави є взаємопов'язаними елементами загальної системи державного управління. Розвиток та впровадження в різні сфери життя суспільства новітніх інформаційних технологій, як і будь-яких інших науково-технічних досягнень, не тільки забезпечує комфортність, але й нерідко несе певну небезпеку. Зокрема загальними є групи інформаційно-технічних небезпек:

- новий клас соціальних злочинів направлений проти особистості, суспільства, держави, заснований у використанні сучасної інформаційної технології (кібертероризм і кіберзлочинність: махінації з електронними грошима, комп'ютерне хуліганство та інші);

- використання нових інформаційних технологій в політичних цілях;

- електронний контроль за життям, планами громадян, політичних організацій;

- бурхливий розвиток нового класу зброї - інформаційної, яка здатна ефективно впливати на психіку та свідомість людей, на інформаційно-технічну інфраструктуру суспільства і армії.

На сучасному етапі основними реальними та потенційними загрозами національній безпеці України в інформаційній сфері, стабільності в суспільстві є:

- прояви обмеження свободи слова та доступу громадян до інформації;
- поширення засобами масової інформації культури насильства, жорстокості, порнографії, комп'ютерна злочинність та комп'ютерний тероризм;
- розголошення інформації, яка становить державну та іншу, передбачену законом, таємницю, а також конфіденційної інформації, що є власністю держави або спрямована на забезпечення потреб та національних інтересів суспільства і держави;
- намагання маніпулювати суспільною свідомістю, зокрема, шляхом поширення недостовірної, неповної або упередженої інформації [12].

Розвиток інформаційної інфраструктури держави, створення і впровадження нових інформаційних технологій спричиняє за собою не стільки усунення існуючих загроз, скільки виникнення нових. Так наприклад, згідно з новою Воєнною доктриною наша держава вважає військовою загрозою “економічну чи інформаційну блокаду України” та “застосування політичних та економічних санкцій проти України”. У контексті ж подій що розгортаються останнім часом, коли в європейських ЗМІ та європейськими політиками і чиновниками, створюється негативний образ України, а в Євросоюзі та інших міжнародних організаціях активно обговорюють можливі політичні та економічні санкції проти України, цей постулат виглядає незрозумілим, адже якщо ЄС або інші міжнародні організації введуть санкції проти України, то вони автоматично можуть потрапити у розряд потенційних військових супротивників України.

Сучасний глобальний інформаційний простір, в якому одне з провідних місць займає мережа Інтернет, а в цілому засоби масової комунікації, – це віртуальний, несприйманий свідомістю людини світ, керований інформацією. Як зазначив німецький експерт Ральф Бендрат: “Основи “мережевої війни” сьогодні більше, ніж що-небудь віддалені від уявлень, що досі мали місце, про війну і мир. Ця модель, при якій вже не тіло супротивника є об'єктом фізичної атаки, але його воля безпосередньо змінюється шляхом завоювання інформаційного панування, приведе у результаті до того, що будь-яка форма ідеологічного або політичного протистояння оцінюватиметься як війна” [13].

Головним простором війн минулих століть була земля, а у XX столітті велике значення мали вода і повітря. Бойовий простір сучасних і майбутніх війн XXI століття – це передусім ноосфера, розум людини і плоди її інтелектуальної діяльності. В сучасних умовах під консцієнтальною війною (війною на поразку свідомості) людство розуміє війну психологічну за формою, цивілізаційну за змістом та інформаційну за коштами, в якій об'єктом руйнування та перетворення є ціннісні установки народонаселення супротивника, в результаті чого первинні цілі замінюються вторинними, і нижчими за рівнем, з децю дедалі більшою ймовірністю їх досягнення, причому ця вірогідність, за рахунок економічних та інших матеріальних важелів впливу коливається таким чином, що досягнення зміни цілей сприймається людиною як її благо. Розвиток світової спільноти наочно демонструє, що найважливішим чинником, що визначає розвиток сучасного суспільства, є бурхливі процеси впровадження інформаційних та комунікаційних технологій в усі сфери сучасного життя.

Таким чином, стрімкий розвиток сучасних інформаційно-комунікативних технологій і перехід людства (насамперед, найбільш розвинених країн), що намітився, до глобального інформаційного суспільства, як і будь-яке інше досягнення науково-технічного прогресу, несе в собі не тільки нові блага, але й нові ризики, виклики та загрози. Кіберзлочинність сьогодні не має державних кордонів, – отже, і зусилля з протидії їй – справа не однієї держави. Можливості загальної комп'ютеризації і всесвітньої павутини Інтернет активно використовуються нелегальними торговцями зброєю, наркодільками, кіберзлочинцями, авторами та розповсюджувачами порнографії, інформаційні війни та кібератаки в міждержавних конфліктах стають все більш небезпечними, ніж застосування традиційних видів зброї.

У сучасних умовах активізації міжнародних терористичних, екстремістських організацій та злочинних структур, які використовують інформаційні технології для реалізації своїх намірів, забезпечення інформаційної безпеки є однією з найважливіших складових системи забезпечення національної безпеки держави. Ці та інші фактори сьогодні актуалізують необхідність врегулювання питань інформаційної безпеки на міждержавному рівні через створення відповідної нормативно-правової бази. Проте, вже перші спроби такого роду наштовхнулися на складність і неоднозначність тлумачення різними державами базових політичних і гуманітарних категорій, а також корінні розбіжності в прийнятих ними системах цінностей, що істотно ускладнює пошук спільної мови. Україна в вирішенні даного питання має поки що пасивно-вичікувальний характер через те, що в силу різних причин нашу державу поки що в повному обсязі не влаштовує жоден із запропонованих документів у сфері інформаційної безпеки. Тим не менш, в середовищі українських експертів вже висловлювалася ідея, що Україна могла б скористатися своїм шансом головування в ОБСЄ в 2013 році і запропонувати власний проект всеосяжного документа з міжнародної інформаційної безпеки, для подальшого сприяння зближенню позицій нашої держави з одного боку із Заходом, з іншого – Москвою і Пекіном. Тому, для вирішення даних питань необхідне плідне міжнародне співробітництво багатьох держав світу, як на державному рівні, так і на рівні співпраці між урядовими організаціями та представниками бізнесу у сфері розповсюдження ІТ-технологій.

Зменшення якісних параметрів інформаційних ресурсів України ускладнює ухвалення найважливіших політичних і економічних рішень і при виробленні державної політики призводить до підриву авторитету органів державної влади в суспільстві та на міжнародній арені, порушення функціонування системи державного управління і контролю техногенно-небезпечних об'єктів, систем управління військами тощо. Відстати від цих тенденцій – значить заздалегідь поставити державу і суспільство як сьогодні так і у майбутньому в уразливе положення.

Висновки. В сучасних умовах інформація та інформаційні комунікації стають все більш важливими факторами забезпечення стратегічної стабільності і міжнародної інтеграції держави. Рівень інформатизації суспільства, наявність і доступність достовірної інформації про стан і динаміку розвитку економічних, політичних і соціальних процесів у вирішальній мірі має визначати можливості суспільства в цілому по виробленню і реалізації ефективних рішень у військово-стратегічній, екологічній, соціальній та інших сферах. Саме тому практично всі розвинені держави приділяють особливу увагу створенню та розвитку різного роду інформаційних структур, які повинні за-

безпечувати включення економіки країни в світовий економічний, інформаційний та науковий простір, так як це в умовах сьогодення є необхідною умовою прогресу і безпеки нації. Сучасні світові процеси глобалізації, впровадження новітніх інформаційних технологій, формування інформаційного суспільства посилюють важливість такої складової національної безпеки, як інформаційна безпека.

В умовах нових військово-інформаційних викликів Україна має бути готова до забезпечення своєї інформаційної безпеки, при цьому нашій державі необхідно розробити всеосяжну і чітку стратегію інформаційного захисту, що має сприяти досягненню поставлених цілей, а не перешкоджати їх досягненню. В майбутньому цю систему необхідно розвивати, враховуючи правові, технологічні, матеріально-фінансові та інші аспекти. Адже сьогодні, коли ресурсні можливості держави обмежені, необхідний пошук нових шляхів і напрямів забезпечення інформаційної безпеки України в умовах зростання інформаційних і військових викликів та загроз. Нині, інформаційна безпека може бути реалізована за умови створення відповідної ієрархічної організаційної структури і орієнтування на вітчизняну наукову та виробничу інфраструктуру. Вирішення та розв'язання даної проблеми полягає в:

- чіткій державній інформаційній політиці України, тому що інформаційні ресурси держави значною мірою перебувають під зовнішнім впливом;
- інформаційному забезпеченні внутрішньої і зовнішньої політики держави, що створює передумови для її підтримки громадянами, сприяє формуванню об'єктивного іміджу України в світі;
- наявності цілісної ідеології щодо ефективного функціонування інформаційної владної вертикалі, що виходить з історичного досвіду розвитку України, свого географічного простору і населення, традиційних національних інтересів, сучасних глобальних викликів та загроз;
- узгодженні та координуванні діяльності різних силових відомств під час здійснення як розслідування злочинів у інформаційному просторі так і створенні ефективної системи захисту вітчизняного інформаційного простору України (в тому числі – у військовій сфері);
- сучасній підготовці інформаційних кадрів для силових структур, у тому числі Міністерства оборони України та інших;
- підвищенні загальної ефективності збройних сил України за допомогою повсякденного використання військових інформаційних функцій;
- знанні закордонних реалій та іноземних мов в епоху глобалізації, що повинні розглядатись однією з головних вимог, які пред'являються до сучасних інформаційних кадрів силових структур (аналітичних (військово-наукових), підрозділів з зв'язків з громадськістю та PR, міжнародного військового співробітництва, ІПсБ та інших);
- контролі і використанні інформаційного простору України, захисті при цьому своїх військово-інформаційних функцій від ворожих дій супротивника тощо.

1. Сунь-цзы. "Искусство войны". Военная Литература. Военная мысль. <http://militera.lib.ru/science/sun-tszy/01.html>. 2. Закон України "Про інформацію". від 2 жовтня 1992 року №2657 – XII. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1992, N48, ст.650. Зміни до Закону див. в Законі N5029-VI (5029-17) від 03.07.2012 року. <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>. 3. Я. Жарков. Небезпеки особистості в інформаційному просторі. Розділ I. Аналітика. Інформаційна безпека. "Юстиніан". – 2007. №2. <http://www.justinian.com.ua/article.php?id=2554>. 4. Указ Президента України №389/2012. "Стратегія національної безпеки України "Україна у світі, що змінюється". від 8 червня 2012 року. <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/389/2012>. 5. Указ Президента України №390/2012. "Воєнна доктрина України". від 8 червня 2012 року. <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/648/2004>. 6. Проект "Доктрини інформаційної безпеки України". На виконання абзацу 4 пункту 5 рішення РНБО України від 21 березня 2008 року "Про невідкладні заходи щодо забезпечення інформаційної безпеки України", введеного в дію Указом Президента України № 377 від 23 квітня 2008 року. <http://www.rnbo.gov.ua/news/930.html>. 7. Закон України "Про основи національної безпеки України" від 19 червня 2003 року N964-IV. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, N39, ст.351. Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із Законами України N3200-IV (3200-15) від 15.12.2005, ВВР, 2006, N14, ст.116; N2411-VI (2411-17) від 01.07.2010, ВВР, 2010, N40, ст.527.: http://www.rainbow.gov.ua/content/zakon_onbu.html. 8. Конституція України. Із змінами, внесеними згідно із Законом №2952-VI від 01.02.2011, ВВР, 2011, №10, ст.68. <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>. 9. Манойло А.В. Проблемы и перспективы исследования информационно-психологических технологий разрешения международных конфликтов. Право и политика. – 2008. - №3. – С. 592-598. <http://yurpsy.fatal.ru/files/stat/manoylo/07.htm>. 10. Україна-2020: зовнішньополітичні виклики та можливості наступного десятиріччя. Український інститут публічної політики. http://uipp.org.ua/uploads/news_message/at_file_uk/0070/38.pdf. 11. Див. Указ Президента України №390/2012. "Воєнна доктрина України". 12. Див. Закон України "Про основи національної безпеки України". 13. Якунин В.И., Багдасарян В.Э., Сулакшин С.С. Манипуляция информацией как инструмент разрушения. Новые технологии борьбы с российской государственностью. Монография – М.: Научный эксперт, 2009. – 424 с.

Надійшла до редколегії 27.11.12